

Velfærdsministeriet
Ældre
J.nr. 2008-8557
mie/nam

27. januar 2009

**Høringsnotat vedr. forslag til
ændring af lov om sociale service
(Markedsføring af leverandører af
samt servicebevis til personlig og praktisk hjælp)**

Indledning

Lovforslaget om markedsføring af leverandører af samt servicebevis til personlig og praktisk hjælp har i perioden fra 28. november 2008 til 19. december 2008 været i høring hos følgende foreninger og organisationer:

Alzheimerforeningen, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Ældre-råd, Danske Fysioterapeuter, Danske Regioner, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, Ergoterapeutforeningen, Foreningen af offentlig ansatte (FOA), Foreningen af kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, Pårørendegruppen for svage ældre, Rådet for frivilligt socialt arbejde, Samvirkende Menighedsplejer, Socialpædagogernes Landsforbund, Ældremobiliseringen og Ældre Sagen.

FOA har i anden høringsforbindelse afgivet yderligere bemærkninger til lovforslagets del om servicebeviser. Bemærkningerne er af praktiske årsager medtaget i dette høringsnotat.

Der er ikke modtaget høringssvar fra Alzheimerforeningen, Dansk Erhverv, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Ældreråd, Danske Fysioterapeuter, Danske Regioner, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Kristelig Arbejdsgiverforening, Rådet for frivilligt socialt arbejde, Samvirkende Menighedsplejer, Socialpædagogernes Landsforbund og Ældremobiliseringen.

Udover de hørte parter har Kost & Ernæringsforbundet afgivet høringssvar.

Bemærkninger til hovedelementerne i høringssvarene er samlet under nedenstående overskrifter:

Indhold

1. Markedsføring af leverandører af personlig og praktisk hjælp

- 1.1 Bemærkninger til lovforslagets formål
- 1.2 Bemærkninger til informationsmaterialets indhold
- 1.3 Bemærkninger til distribution af markedsføringsmaterialet
- 1.4 Bemærkninger til ophævelse af den kommunale informationspligt
- 1.5 Bemærkninger til kommunernes administrative forpligtelser
- 1.6 Bemærkninger til private leverandørers adgang til markedsføring
- 1.7 Bemærkninger til lovforslagets målgruppe
- 1.8 Bemærkninger til tilgængelighed

2. Servicebeviser til personlig og praktisk hjælp

- 2.1 Bemærkninger til lovforslagets formål
- 2.2 Bemærkninger til lovforslagets rækkevidde
- 2.3 Bemærkninger til modtagerens adgang til et servicebevis
- 2.4 Bemærkninger til modtagerens retlige ansvar
- 2.5 Bemærkninger til overdragelse af ansættelsesretten
- 2.6 Bemærkninger til udregning af servicebevisets værdi
- 2.7 Bemærkninger til den kommunale tilsynspligt
- 2.8 Bemærkninger til økonomiske og administrative konsekvenser

1. Markedsføring af leverandører af personlig og praktisk hjælp

1.1 Bemærkninger til lovforslagets formål

Lovforslagets høringsparter hilser lovforslagets intention om at forbedre vilkårene og øge valgmulighederne for modtagere af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 velkommen.

KL bemærker for eksempel i deres høringssvar, at foreningen er positivt indstillet i forhold til, at kommunerne med lovforslaget blot bliver forpligtet til at videreformidle leverandørernes informationsmateriale. Det er KL's vurdering, at forslaget understøtter kommunernes praktiske udmøntning af den gældende bestemmelse, hvor kommunerne skal indgå i et samarbejde med leverandørerne om udarbejdelse af informationsmateriale.

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, Ergoterapeutforeningen og FTF samt Kost & Ernæringsforbundet udtrykker i deres høringssvar skepsis over for, om lovens formål med at skabe et bedre grundlag for borgernes frie valg er opfyldt ved, at leverandørerne selv skal udarbejde markedsføringsmateriale. Høringsparterne udtrykker i forlængelse heraf bekymring for, om der med forslaget sikres et tilstrækkeligt vidensgrundlag for borgerens frie leverandørvalg.

1.2 Bemærkninger til informationsmaterialets indhold

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, Ergoterapeutforeningen, FTF samt Kost & Ernæringsforbundet udtrykker bekymring for, at forslaget risikerer at medføre manglende og uensartet markedsføringsmateriale, som vil gøre borgerens frie valg mindre gennemskueligt, idet

udarbejdelse af markedsføringsmaterialet er frivilligt og der ikke stilles krav til materialets form og indhold.

Kost & Ernæringsforbundet samt Ældre Sagen er bekymret for, at leverandørernes frivillige adgang til at udarbejde informationsmateriale vil gå ud over kvaliteten af informationen til brugerne af fx madserviceordninger. Høringsparterne fremfører, at det for brugerne er væsentligt at kunne læse af leverandørernes informationsmateriale, hvorledes de godkendte leverandører af madservice lever op til de kommunalt fastsatte kvalitetsstandarder – fx angående ernæring, økologi, krav til råvarer, menuvalg mv.

På baggrund af denne bekymring fremsætter Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, FTF og Ældre Sagen ønske om, at leverandørerne af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 forpligtes til at udarbejde informationsmateriale med en række minimumskrav til form og indhold, som fx oplysninger om leverandøren. Tillige bør kommunerne forpligtes til at oplyse om borgerens valgmuligheder og konsekvenser heraf. Ved at forpligte kommuner og leverandører til at udarbejde tilgængeligt informationsmateriale, fremhæver høringsparterne, får borgeren mulighed for at træffe et reelt frit valg baseret på et tilstrækkeligt kendskab til, hvad dette indebærer, samt hvad der vælges imellem.

Ældre Sagen foreslår endvidere, at det, for at fremme gennemskueligheden og muligheden for nemmere at kunne sammenligne leverandører, bør overvejes at stille krav om, at materialet skal indeholde en form for standardiseret indikator for brugertilfredsheden med de forskellige leverandører.

Velfærdsministeriets kommentar:

Lovforslagets del om markedsføring imødekommer et ønske fra flere virksomheder og erhvervsorganisationer om en lettere adgang til at få deres markedsføringsmateriale ud til modtagerne af personlig og praktisk hjælp og har samtidig et afbureaukratiserende sigte.

Med lovforslagets del om markedsføring bliver det op til den enkelte leverandør at vurdere, om og hvordan de vil udforme deres information til borgeren. Lovforslaget giver altså alle leverandørerne, også den kommunale, mulighed for selv at disponere over, hvordan informationen om deres ydelser bedst præsenteres overfor de borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83. Da det må antages, at leverandørerne er interesserede i, at modtagere af personlig og praktisk hjælp kender til dem og deres ydelser, må det også antages, at leverandørerne vil sikre, at borgeren får et minimum af information.

Med lovforslagets del om markedsføring er den kommunale myndighed stadig forpligtet til at oplyse modtagerne af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 om, hvilke leverandører der er godkendt til at levere hjælp i den pågældende kommune. Dette gælder uanset om leverandøren har udarbejdet markedsføringsmateriale.

Som det fremgår af afsnit 3.1 i bemærkningerne til lovforslaget, er kommunen fortsat forpligtet til generelt at informere om muligheden for frit leverandørvalg, herunder muligheden for og varsling af et ønske om at skifte til en anden leverandør. Den kommunale myndighed skal ligeledes fortsat oplyse om, hvilken betydning det har for modtagerens mulighed for at vælge andre ydelser end de visiterede, jf. lovens § 94 a.

1.3 Bemærkninger til distribution af markedsføringsmaterialet

Ergoterapeutforeningen finder, at der er risiko for øget administration i forbindelse med kommunernes opkrævning af dækning for udgifter til distribution af materiale fra leverandørerne - i det omfang formidlingen medfører ekstraomkostninger for kommunerne.

KL hilser bestemmelsen om, at kommunerne kan opkræve betaling fra leverandører, hvis materiale medfører væsentlige ekstra omkostninger, velkommen. Det begrundes med, at der dermed kan undgås eventuelle merudgifter ved at kommunerne ikke længere selv kan fastsætte rammer for materialets omfang i et samarbejde med leverandørerne.

Foreningen af Kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark mener, at der bør skelnes mellem de borgere, der visiteres til og de borgere, der er visiteret til personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, idet forslaget del om markedsføring kun bør omfatte borgere, der aktuelt visiteres til hjælp og står overfor at skulle træffe valg af leverandør. De borgere, der allerede har truffet deres valg af leverandør, og i øvrigt er tilfredse med hjælpen, bør ikke løbende skulle modtage leverandørernes materiale, når dette ændres. Foreningen fremfører som begrundelse herfor, at det vil kræve mange administrative ressourcer, hvis alle borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, skal have brev, når der sker ændringer eller fx kommer nye leverandører til, samt at tilfredse borgere ikke skal ulejliges med yderligere fremsendelse.

DI anfører, at lovforslaget burde sikre virksomhederne adgang til at markedsføre sig direkte overfor de borgere, der er visiteret til personlig og praktisk hjælp.

Velfærdsministeriets kommentar:

For løbende at sikre borgeren et frit valg er det allerede med den gældende bestemmelse i servicelovens § 92, stk. 2, en pligt for kommunerne at udlevere informationsmateriale om leverandører af personlig og praktisk hjælp til nyvisiterede såvel som til de borgere, der allerede modtager hjælp efter servicelovens § 83, og som er omfattet af de ændrede valgmuligheder. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger afsnit 4.1, at:

”Udleveringen af materiale kan fx ske i forbindelse med visitation til hjælp eller i forbindelse med den løbende opfølgning og revisitation. I forbindelse med eventuelle ændringer i leverandørkredsen, skal den kommunale myndighed sørge for, at alle modtagere af hjælp efter § 83, der er omfattet af de ændrede valgmuligheder, orienteres om dette. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan orienteringen skal foretages. Det kan fx ske

via udsendelse af det opdaterede materiale eller via informationsskrivelser til de modtagere, der er omfattet af de ændrede valgmuligheder, om at de kan kontakte den kommunale myndighed, hvis de ønsker at modtage det nye/ændrede materiale.”

Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger afsnit 4.1, at det forventes, at materialet er tilpasset målgruppen og kan udleveres i forbindelse med den almindelige kontakt til borgeren.

Velfærdsministeriet skal bemærke, at det i henhold til persondataloven ikke er tilladt at videregive følsomme personoplysninger i forbindelse med markedsføring af leverandører af personlig og praktisk hjælp. Det betyder, at oplysninger som navn og adresse på borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp, ikke uden videre kan videregives til potentielle leverandører, der ønsker at markedsføre sig direkte overfor de borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83.

1.4 Bemærkninger til ophævelse af den kommunale informationspligt

FOA, FTF, Kost & Ernæringsforbundet, Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede er bekymrede for ændringen af politikken vedrørende markedsføring af leverandører. Efter det gældende regelsæt i servicelovens § 92, stk. 2, fremfører høringsparterne, er kommunen garanteret for indholdet af de oplysninger, borgerne får. Det fremføres, at, når leverandørerne med lovforslaget selv skal udforme materialet og kommunen blot videreformidle materialet til borgerne, kan kommunen ikke længere gøres ansvarlig for oplysningerne i materialet.

Velfærdsministeriets kommentar:

Velfærdsministeriet henviser til lovforslagets bemærkninger afsnit 3.1, hvoraf det fremgår, at det er op til den enkelte leverandør, hvorvidt vedkommende ønsker at udarbejde informationsmateriale, hvordan dette skal udformes og hvilke oplysninger, der skal medtages i materialet – dog skal det holde sig indenfor markedsføringslovens regler m.v. Det må antages, at leverandøren med sit informationsmateriale ønsker at tiltrække borgere og fastholde sig selv som leverandør for disse, hvorfor det vil være naturligt at give en fyldestgørende og troværdig oplysning om den hjælp, der tilbydes til borgeren.

Gennem borgerens mulighed for at skifte leverandør, kommunens godkendelse af leverandører og kommunens løbende tilsynsforpligtelse er der endvidere mulighed for, at borgere såvel som kommunen kan handle på eventuelle uoverensstemmelser mellem leverandørens informationsmateriale, kommunens serviceniveau og den faktisk leverede hjælp efter servicelovens § 83.

1.5 Bemærkninger til kommunernes administrative forpligtelser

KL er af den opfattelse, at lovforslaget ikke er en administrativ lettelse for kommunerne, idet det af gældende lovtekst i servicelovens § 92, stk. 2 fremgår, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med den godkendte leverandører udarbejder informationsmateriale om leverandøren, og således ikke skal udarbejde materialet alene.

Velfærdsministeriets kommentar:

Af den gældende bestemmelse i § 92, stk. 2, i serviceloven fremgår det, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med de godkendte leverandører skal udarbejde informationsmateriale om leverandørerne. Samarbejdet fordrer som minimum, at leverandørerne giver oplysninger om deres virksomhed til kommunen, således at kommunen kan indarbejde oplysningerne i det informationsmateriale, som de ifølge gældende lovgivning har ansvaret for at udarbejde og udlevere til modtagere af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83. Kommunerne har pligt til løbende at opdatere og ajourføre materialet.

Velfærdsministeriet præsenterede i april 2008 resultatet af et scanningsprojekt rettet mod regelforenkling og afbureaukratisering på det sociale område, hvor 7 udvalgte kommuner havde haft mulighed for at komme med forslag til, hvor der kunne afbureaukratiseres og regelforenkles inden for serviceloven og den tilknyttede lovgivning. Flere kommuner gav i den sammenhæng udtryk for, at det er tidskrævende for sagsbehandlerne at udarbejde og ajourføre informationsmateriale vedrørende de af kommunen godkendte leverandører af personlig og praktisk hjælp.

Med lovforslaget om markedsføring af leverandører af personlig og praktisk hjælp forpligtes kommunen alene til at udlevere leverandørernes markedsføringsmateriale. Kommunerne fritages således både for udarbejdelsen af et informationsmateriale og for den løbende opdatering af dette.

1.6 Bemærkninger til private leverandørers adgang til markedsføring

Kost & Ernæringsforbundet samt Foreningen af kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark mener, at forslaget er en favorisering af de private leverandører, der har en klar interesse i at udfærdige kostbar og omfangsrig virksomhedsreklame. Høringsparterne fremhæver i deres høringssvar, at de kommunale leverandører ikke kan forventes at iværksætte samme initiativer, idet disse vil have negativ afsmitning på timeprisberegningen.

FOA anser lovforslaget for at udgøre camoufleret erhvervsstøtte, hvorved virksomheder og erhvervsorganisationer opnår en lettere adgang til at få markedsført deres materialer frem for at sikre borgeren kvalificerede valg af den ordning, der måtte passe borgeren bedst, idet kommunen blot videreformidler materialet til borgerne.

Velfærdsministeriets kommentar:

Kommunalbestyrelsen skal ifølge bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v. nr. 1614 af 12. december 2006 fastsætte priskrav for de forskellige ydelseskategorier ud fra enten en kalkulation af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed (godkendelsesmodellen), eller de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den eller de private leverandørers levering af ydelserne (udbudsmodellen) af personlig og praktisk hjælp, jf. bekendtgørelsens §§ 14 og 15. Ifølge § 14, stk. 2, skal beregningen omfatte alle direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med levering af personlig og praktisk hjælp. Det vil sige, at fritvalgsprisen er ens for kommunale såvel som private

leverandører, og at prisen således også indeholder dækning af omkostninger til markedsføringsmateriale. Som udgangspunkt har leverandørerne altså ens vilkår, men det er op til den enkelte leverandør at prioritere, hvor meget der evt. skal gå til at udarbejde informationsmateriale.

Velfærdsministeriet skal dertil bemærke, at det af lovforslagets bemærkninger afsnit 4.1 fremgår, at:

”Det skal understreges, at de gældende regler om lovpligtigt informationsmateriale aldrig har haft til formål at erstatte de generelle markedsføringsinitiativer, leverandøren iværksætter for virksomheden. Leverandørerne har således altid selv skullet betale for decideret markedsføringsmateriale.”

1.7 Bemærkninger til lovforslagets målgruppe

Lovforslagets målgruppe er afgrænset til borgere, der i forvejen er omfattet af bestemmelserne om frit valg af personlig og praktisk hjælp. Det vil sige, at borgere, der bor på plejehjem og i plejeboliger, ikke er en del af lovforslagets målgruppe. Ældre Sagen fremfører i deres høringssvar, at nogle ældre finder det besynderligt og diskriminerende, at de udelukkes fra valgmuligheder blot på basis af boligform. Ældre Sagen udtrykker derfor ønske om, at denne målgruppe også bør omfattes af reglerne om frit valg og dermed af lovforslaget.

Velfærdsministeriets kommentar:

Ifølge servicelovens § 93, stk. 1, er beboere i plejehjem, plejeboliger m.v. generelt ikke omfattet af reglerne om frit leverandørvalg. Det skyldes, at beboere i plejehjem og lignende boligenheder vurderes at have særlige plejehov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats, hvor den enkelte leverandør har base under boligenhedens tag. Driften af plejehjem og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller således særlige udfordringer til tilrettelæggelse af hjælpen, hvorfor beboere i plejebolig, på plejehjem og i lignende boformer ikke er omfattet af retten til frit at vælge leverandør.

1.8 Bemærkninger til tilgængelighed

Danske Handicaporganisationer fremhæver krav om tilgængelighed af leverandørernes materiale, således at mennesker med forskellige typer af funktionsnedsættelse, som fx blinde og svagsynede, der bruger særligt kompenserende udstyr, får adgang til oplysningerne.

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede finder, at kommunen har en ganske omfattende informationsforpligtelse og naturligvis også en forpligtelse til at sikre, at varetagelsen af denne er tilgængeligt for den enkelte borger. Skal borgeren sættes i en reel valgsituation er det ganske afgørende, at der ikke skæres ned på den information, borgeren får om leverandørerne, samt at det sikres, at informationen herom gives i en form, der er tilgængelig for den enkelte borger.

Velfærdsministeriets kommentar:

Kommunerne har allerede i dag som følge af vejledningspligten, jf. forvaltningslovens § 7, pligt til i fornødent omfang at sikre borgere bistand til at kun-

ne udnytte muligheden for frit leverandørvalg. Bestemmelserne i retssikkerhedsloven om, at borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag, herunder i forbindelse med frit valg af leverandør, er ligeledes fortsat gældende.

2. Servicebeviser til personlig og praktisk hjælp

2.1 Bemærkninger til lovforslagets formål

Hovedparten af de hørte organisationer og foreninger finder det positivt, at lovforslagets del om servicebeviser udvider den enkelte borgers mulighed for selv at vælge, hvem der skal levere den visiterede personlige og praktiske hjælp efter servicelovens § 83, og kan således bakke op om lovforslagets formål.

DI mener endvidere, at ordningen vil kunne sikre adgang for nye aktører på hjemmehjælpsområdet.

FOA tager forbehold for servicebevisordningen, idet forbundet ikke mener, at ordningen vil forbedre kvaliteten af hjælpen.

FOA stiller endvidere spørgsmålet, hvorvidt borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp via servicebevisordning, også skal tilbydes en fast kontaktperson på myndighedsniveau, sådan som netop vedtaget lov om fast kontaktperson forpligter kommunalbestyrelsen til.

Foreningen af kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark og KL efterspørger en klar vejledning i, hvordan servicebeviset adskiller sig fra reglerne i servicelovens §§ 94 og 95 om borgerens mulighed for selv at udpege den person, der skal levere hjælpen, og kontant tilskud til hjælp, som borgeren selv antager. Foreningen af Kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark henviser endvidere til ordningen efter § 96.

Kost & Ernæringsforbundet og Ældre Sagen finder det på baggrund af ordningens kompleksitet nødvendigt, at servicebevisordningen løbende evalueres med henblik på lovens konsekvenser i forhold til tilfredshed, kvalitet, forebyggelsesindsats og administrative omkostninger.

Velfærdsministeriets kommentar:

Med indførelsen af servicebevisordningen udvides mulighederne for, at modtagere af personlig og praktisk hjælp selv kan vælge frit, hvem de gerne vil have til at levere hjælpen. I modsætning til de muligheder borgeren i dag har for selv at vælge i form af det frie leverandørvalg, muligheden for selv at udpege en person, som kommunen godkender og efterfølgende ansætter, eller muligheden for at modtage et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter §§ 95 og 96, er borgeren med tilbuddet om et servicebevis ikke afhængig af udbudet af godkendte leverandører, kommunens godkendelse eller omfanget/typen af hjælpen. Tilbuddet giver således borgeren frihed til både at have indflydelse på hvem, der udfører hjælpen, samt på tilrettelæggelsen af den, idet borgeren har ledelsesretten, uanset omfanget af borgerens hjælpebehov og hvilken hjælp borgeren er visiteret til.

Alle modtagere af personlig og praktisk hjælp efter § 83 skal tilbydes en fast kontaktperson på myndighedsniveau. Det gælder også modtagere, der benytter sig af et servicebevis, da de på lige fod med andre modtagere skal kunne stille sin kontaktperson spørgsmål vedrørende den hjælp, de er visiteret til.

Ordnningen efter § 96 i serviceloven omfatter blandt andet ydelser som pleje, overvågning og ledsagelse og har personer med et massivt hjælpebehov som målgruppe.

Velfærdsministeriet skal endelig henvise til, at der for den del af lovforslaget, der handler om servicebeviser, er indsat en revisionsbestemmelse, hvoraf det fremgår, at der senest i folketingsåret 2012-13 fremsættes lovforslag om revision af reglerne om servicebevis. Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger, at Velfærdsministeriet vil iværksætte en overordnet evaluering af kommunernes implementering af servicebeviset, som kan indgå som en del af grundlaget for en revision af lovforslaget.

2.2 Bemærkninger til lovforslagets rækkevidde

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, Danske Handicaporganisationer, Ergoterapeutforeningen samt Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd finder, at det bør være en kommunal forpligtelse at tilbyde alle modtagere af hjælp efter § 83, der er omfattet af frit valg, et servicebevis.

Ældre Sagen har forståelse for, at målgruppens afgrænsning tager udgangspunkt i fritvalgsområdet, men påpeger, at der findes ældre borgere i boligformer, der ikke er omfattet af frit leverandørvalg, som føler sig diskrimineret i forhold til og ønsker at benytte sig af det frie valg.

KL mener, at ordningen i særlige tilfælde bør udvides, så også borgere, der ikke er omfattet af det frie valg, kan blive omfattet af tilbuddet om et servicebevis. KL begrundet dette med, at en gruppe af beboere i plejebolig/på plejehjem med tilstrækkelig hjælp i form af et servicebevis, som kan benyttes lejlighedsvis, vil kunne tage på weekend-/ferieophold hos eksempelvis ægtefælle eller børn.

KL henviser desuden til, at et øget antal borgere vælger at lade nærtstående, herunder ægtefæller, udføre hjælpen efter ordningerne efter servicelovens §§ 94 og 95. KL mener, at efterspørgslen blandt pårørende efter timer til at varetage omsorgs- og aktivitetsopgaver, som efter KL's opfattelse indgår i et almindeligt samvær, vil stige med indførelsen af servicebeviser. KL efterspørger derfor en tydeligere grænse for, hvornår ægtefællen eller samleveren yder hjælp, der må antages at indgå i den almindelige ægteskabelige omsorg for hinanden, og derfor ikke skal gives i form af et servicebevis.

Velfærdsministeriets kommentar:

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der har både det indholdsmæssige og økonomiske ansvar for tilrettelæggelsen af kommunens ældrepleje. Det er såle-

des kommunalbestyrelsen, der tager stilling til, hvilke tilbud om hjælp der stilles til rådighed, omfanget af disse, og hvem der har ret til disse. Lovforslagets del om servicebeviser giver kommunerne mulighed for at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter § 83, et servicebevis, hvormed de selv kan antage hjælpen. Det er derfor kommunalbestyrelsen, der skal tage stilling til, hvorvidt ordningen med servicebeviser skal være tilgængelig for kommunens borgere.

Borgere i plejebolig, på plejehjem og i lignende boligformer er undtaget fra at kunne benytte tilbuddet om servicebeviser. Det skyldes, at beboere i plejehjem og lignende boligenheder vurderes at have særlige plejebenhov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats, hvor den enkelte leverandør har base under boligenhedens tag. Driften af plejehjem og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller således særlige udfordringer til tilrettelæggelse af hjælpen, hvorfor beboere i plejebolig, på plejehjem og i lignende boligformer ikke er omfattet af retten til frit at vælge leverandør.

Velfærdsministeriet skal på baggrund af KL's efterspørgsel efter en klar grænse mellem almindelige opgavevaretagelse i den samlede husstand, og hjælp som skal leveres efter § 83, henvise til, at kommunerne allerede i dag skal tage udgangspunkt i ansøgerens samlede situation, når der skal visiteres til hjælp. Det betyder, at medlemmer af den samlede husstand forudsættes at deltage i den fælles opgaveudførelse i hjemmet, når den kommunale myndighed vurderer den enkelte borgers behov for hjælp. Dette princip ændrer servicebevisordningen ikke på.

2.3 Bemærkninger til modtagerens adgang til et servicebevis

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede samt Danske Handicaporganisationer finder det problematisk, at kommunen skal vurdere, hvorvidt den enkelte borger er i stand til at håndtere ordningen og de forpligtelser, der følger med den. Begge organisationer efterspørger, hvilke kriterier kommunen skal lægge til grund for denne vurdering. Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede mener i forlængelse heraf, at der bør sikres en klageadgang for borgere, der ikke får adgang til ordningen.

Ældre Sagen understreger, at kommunerne ikke skal kunne påtvinge den enkelte borgere eller en gruppe af borgere til at modtage servicebeviser på fx enkelttydelser som indkøb.

DI understreger vigtigheden af, at borgere, der vælger at gøre brug af tilbuddet om servicebeviser, er i stand til at stille krav til den person eller virksomhed, som borgeren har valgt, skal levere hjælpen.

Velfærdsministeriets kommentar:

Hvis en kommune generelt vælger ikke at tilbyde servicebeviser til borgere, der er visiteret til hjælp efter servicelovens § 83, er en sådan beslutning at sidestille med kommunalbestyrelsens fastlæggelse af det kommunale serviceniveau.

Efter retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, kan en sådan beslutning ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Vurderer en kommune, som har valgt at tilbyde servicebeviser, i et konkret tilfælde, at en borger ikke er i stand til at håndtere ordningen, vil dette være at betragte som en afgørelse i forhold til borgeren. Borgeren vil således kunne klage over dette i det administrative klagesystem.

Velfærdsministeriet skal understrege, at servicebeviset er et tilbud, og at borgeren til enhver tid kan vælge af lade hjælpen levere af en af kommunen godkendt leverandør af personlig og praktisk hjælp.

Vælger kommunalbestyrelse at tilbyde servicebeviser til borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp, er det kommunalbestyrelsens ansvar at vurdere, hvorvidt den enkelte borger kan håndtere ordningen. Med et servicebevis i hånden overtager borgeren ledelsesretten og dermed en del af ansvaret for hjælpens udførelse. Men da det stadig er den enkelte kommunalbestyrelse, der har ansvar for, at borgeren får den hjælp, borgeren har behov for, stiller det krav til, at borgeren kan håndtere ordningen. Derfor må kommunen nødvendigvis på samme vis, som kommunen i dag visiterer til hjælp, tage udgangspunkt i en konkret, individuel vurdering af dels borgerens behov, dels borgerens forudsætninger for at håndtere den ledelsesret, der gives med et servicebevis.

2.4 Bemærkninger til modtagerens retlige ansvar

Ældre Sagen, FOA, Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, Danske Handicaporganisationer, Ergoterapeutforeningen og FTF henviser til, at ordningens retlige konsekvenser for borgere, der ønsker et servicebevis, er kompliceret og derfor fordrer den fornødne information herom.

FOA mener ikke, at den ældre borger, der modtager et servicebevis, har forudsætningerne for varetagelsen af arbejdsgiveropgaver. FOA forudser på den baggrund, at forbundet ville skulle rejse sager vedrørende brud på fx ansættelsesbevisloven og ligebehandlingsloven. Forbundet anbefaler endvidere, at man overdrager ansvaret til kommunen, men stadig lader borgeren råde over ledelsesretten.

Danske Handicaporganisationer finder det bekymrende, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at fastsættelse af arbejdsgiveransvaret må bero på en konkret vurdering samt administrativ praksis og domstolspraksis.

FTF mener, at kommunen bør have pligt til at følge op på, hvorvidt borgeren er i stand til at håndtere ordningen. Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede skriver, at kommunen løbende bør være borgeren behjælpelig med at sikre, at krav til arbejdsmiljø mv. overholdes i borgerens hjem.

Velfærdsministeriets kommentar:

Med servicebevisordningen får den enkelte borger frihed til selv at bestemme, hvem der skal levere hjælpen, hvordan og hvornår den skal leveres. Det betyder, at kommunalbestyrelsen ikke skal godkende den person eller virksomhed,

som borgeren vælger at ansætte. Kommunalbestyrelsen kan følgelig ikke pådrages et retligt ansvar for de ansættelsesretlige aspekter ved ordningen. Borgeren har med et servicebevis mulighed for at overdrage arbejdsgiveransvaret til en nærtstående, en organisation eller en privat virksomhed. Eventuel fastsættelse af det retlige ansvar i forbindelse med ordningen, herunder i forhold til arbejdsmiljø og ansættelsesretlige aspekter, må følgelig bero på en konkret vurdering af det enkelte tilfælde og dermed af gældende domstolspraksis.

Velfærdsministeriet skal endvidere hen vise til, at kommunalbestyrelsen med lovforslaget har pligt til at vejlede borgeren om mulige retlige konsekvenser forbundet med servicebevisordningen.

2.5 Bemærkninger til overdragelse af ansættelsesretten

Danske Handicaporganisationer stiller sig positiv over for borgerens mulighed for at overdrage retten til at ansætte en person eller virksomhed til at udføre hjælpen. Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede finder det uklart, hvorvidt borgeren kan pådrages et retligt ansvar, når ansættelsesretten er overdraget, og påpeger, at det kan skabe en utryk situation for borgeren.

FOA finder det uklart, hvorvidt kommunen i alle tilfælde skal varetage de økonomisk administrative forpligtelser i forbindelse med ordningen.

Foreningen af Kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark og FOA hen viser til, at der i de tilfælde, hvor borgeren overdrager ansættelsesretten til en privat virksomhed, kan blive tale om ulovlig virksomhedsstøtte/tilskud til privat virksomhed, der ikke er lovligt i henhold til kommunalfuldmagten, hvis kommunen fortsat administrerer løn mv.

Velfærdsministeriets kommentar:

Vælger en borger, der har valgt et servicebevis, at overdrage retten til at antage hjælp i henhold til beviset til en nærtstående, en organisation eller en virksomhed, overdrager borgeren også det ansættelsesretlige ansvar til denne. Fastlæggelsen af placeringen af arbejdsgiveransvaret efter arbejdsmiljølovgivningen følger imidlertid af administrativ praksis og domstolspraksis. Det afhænger altså af en konkret vurdering, hvem der som arbejdsgiver er strafferetligt ansvarlig for, at arbejdet bliver udført i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen.

Velfærdsministeriet skal oplyse, at administrationen af løn mv. kun varetages af kommunen i de tilfælde, hvor borgeren vælger at ansætte en privatperson til at udføre hjælpen og/eller overdrage ansættelsesretten til en privatperson. Vælger borgeren at få hjælpen leveret af en privat virksomhed, er det virksomheden, der har det ansættelsesretlige ansvar for sine medarbejdere og ansvaret for administration i forbindelse med løn mv.

For at præcisere denne opgavefordeling er der foretaget en sproglig præcisering i lovforslagets bemærkninger i afsnit 4.2 samt i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser nr. 4, stk. 3.

2.6 Bemærkninger til udregning af servicebevisets værdi

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede, Danske Handicaporganisationer og Ældre Sagen påpeger, at borgeren ikke skal have udgifter i forbindelse med den hjælp, borgeren modtager i henhold til servicebeviset. Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede finder det derfor heller ikke rimeligt, hvis borgeren selv skal afholde udgifter til overdragelse af ansættelsesretten til en nærtstående, en organisation eller en privat virksomhed. På samme vis bør servicebeviset indeholde udgifter til eventuelle arbejdsgiveransvarsforsikringer mv.

Ældre Sagen understreger, at servicebevisordningen ikke må føre til skjult brugerbetaling, hvis borgeren selv skal afholde udgifter til varig personlig eller praktisk hjælp, som er en gratis ydelse efter gældende regler.

KL henviser til, at udregningen af et servicebevis på baggrund af fritvalgsprisen kun er meningsfuld, hvis borgeren antager en privat virksomhed til at levere den bevilligede hjælp. Timeprisen efter fritvalgsreglerne er højere end timepriserne efter §§ 94 og 95. Antager borgeren med et servicebevis i hånden en privatperson, vil værdien af servicebeviset overstige den løn, en hjælper, som borgeren fx antager efter § 94, vil få for at levere hjælpen.

Velfærdsministeriets kommentar:

Kommunalbestyrelsen skal beregne servicebevisets værdi med udgangspunkt i de gennemsnitlige langsigtede omkostninger, der påhviler den kommunale leverandør, eller den private hovedleverandør i de tilfælde, hvor der ikke er en kommunal leverandør ved levering af samme ydelser. Dog med mulighed for at fratække indirekte omkostninger til fx husleje og IT. I servicebevisets værdi er således også indeholdt dækning til udgifter vedrørende de ansættelsesretlige aspekter ved levering af en konkret ydelse. Vælger borgeren at overdrage ansættelsesretten til en nærtstående, en organisation eller en virksomhed, har borgeren således med servicebevisets værdi midler til at afholde udgiften hertil.

Velfærdsministeriet skal for så vidt angår KL's henvisning til timeprisen på personlig og praktisk hjælp leveret efter servicelovens §§ 94 og 95 henvise til, at kommunalbestyrelsen kan fratække relevante indirekte omkostninger, når de beregner servicebevisets værdi. Dertil skal bemærkes, at servicebevisets værdi ikke alene skal afholde udgiften til løn, men også andre udgifter forbundet med levering af hjælpen, som kommunalbestyrelsen selv skal afholde i forbindelse med ordningen efter § 94. Det vil sige udgifter til skat, lovpligtige forsikringer, feriepenge, ATP, ferie med videre, som kommunen har ansvaret for at betale.

For at præcisere, at servicebevisets værdi allerede indeholder udgifter til varetagelsen af de ansættelsesretlige forhold, har høringsrunden givet anledning til en sproglig præcisering i lovforslagets bemærkninger i afsnit 4.2.

2.7 Bemærkninger til den kommunale tilsynspligt

Foreningen af Kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark efterspørger en præcisering af, hvilken tilsynspligt kommunen har i forhold til hjælp leveret i henhold til servicebeviser. Foreningen spørger endvidere, hvorvidt der kan stilles de samme dokumentationskrav til ydelser leveret i henhold til servicebeviser som til ydelser leveret af fritvalgsleverandør. Der henvises til, at dokumentationen tjener som grundlag for blandt andet revisitation og vurdering af behov for at bringe magtanvendelsesreglerne i spil.

FOA henviser til det aktiverende sigte, hvormed hjælp efter servicelovens § 83 gives samt til de faglige observationer og dokumentation, der i dag stilles krav om i forhold til hjælpen. Forbundet er bekymret for, at det faglige indhold af samt aktiverende sigte med hjælp efter § 83 ikke sikres i tilstrækkelig grad med indførelsen af servicebeviser.

Kost & Ernæringsforbundet mener, at kommunerne har ansvar for et sammenhængende fokus på ernæring og sundhed. Da servicebevisordningen vil kunne omfatte madservice til ældre, mener forbundet, at servicebevisordningen risikerer at underminere kvaliteten af maden, idet kommunen ikke kan stille krav til ydelsen, som det ellers er et kommunalt ansvar at gøre.

Velfærdsministeriets kommentar:

Der påhviler ikke leverandørerne efter reglerne om frit valg fastlagte dokumentationskrav. Kommunalbestyrelsen har mulighed for, ved indgåelsen af kontrakt med en godkendt leverandør, at stille krav om eventuel dokumentation for, at leverandøren har leveret den hjælp, som borgeren er visiteret til.

Da den person, som borgeren vælger at ansætte efter servicebevisordningen, ikke skal godkendes af kommunen, og da borgeren har ledelsesretten i forhold til opgavens udførelse, er det op til borgeren selv at stille dokumentationskrav til den hjælp, der betales for.

Som det er gældende for den personlige og praktiske hjælp, der i øvrigt leveres efter § 83, påhviler det også i forhold til ordningen med servicebeviser kommunalbestyrelsen at føre løbende tilsyn med, at borgeren får den hjælp, borgeren har behov for. I den forbindelse har kommunen mulighed for at vurdere, hvorvidt borgeren stadig er i stand til at håndtere ordningen med et servicebevis.

2.8 Bemærkninger til økonomiske og administrative konsekvenser

FOA, Foreningen af kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark og KL tager forbehold for de i lovforslaget beskrevne administrative og økonomiske konsekvenser.

Alle tre høringsparter mener, at ordningen vil medføre nye administrative konsekvenser for de kommuner, der vælger at tilbyde servicebeviset, idet kommunerne fortsat skal opretholde et fornødent beredskab, administrere løn mv. i forbindelse med ordningen, foretage individuelle beregninger og afregninger samt føre yderligere antal tilsyn med hjælpen.

Foreningen af kommunale social- sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark peger desuden på, at kommunerne med forslaget pådrages en omfattende vejledningspligt i forhold til borgerens retlige ansvar i forbindelse med ordningen.

Velfærdsministeriets kommentar:

Velfærdsministeriet skal henvise til, at ordningen med servicebeviser ligger i forlængelse af det eksisterende regelsæt på ældreområdet. Dertil kan tilføjes, at bestemmelsen giver de enkelte kommunalbestyrelser mulighed for at etablere servicebevisordningen, men de er ikke forpligtet til det.

Velfærdsministeriet fastholder på den baggrund de i lovforslaget anførte økonomiske og administrative konsekvenser.

3. Konklusion

På baggrund af de i høringssvarene anførte uklarheder vedrørende lovforslagets aspekter i forhold til administration af løn mv. samt dækning af udgifter til det ansættelsesretlige ansvar har Velfærdsministeriet i lovens bemærkninger foretaget et par sproglige præciseringer.

Det præciseres for det første, at der ikke vil være kontante midler mellem borger og udfører, men kun mellem udføreren og kommunalbestyrelsen eller mellem udføreren og den virksomhed, som personen er ansat i. Det understreges dermed, at kommunalbestyrelsen ikke varetager de administrative opgaver i forbindelse med ordningen i de tilfælde, hvor borgeren vælger at lade hjælpen levere af en privat virksomhed.

Dernæst uddybes det i lovforslagets bemærkninger, at borgerens udgift til overdragelse af retten til at ansætte en person eller indgå aftale med en virksomhed om at udføre hjælpen er indeholdt i servicebevisets værdi. Dette følger af, at udgifter til de ansættelsesretslige forhold allerede er indeholdt i den almindelige prisberegning af de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens §§ 91 og 92, som servicebevisets værdi som udgangspunkt følger.

Lovforslaget om markedsføring af leverandører af samt servicebevis til personlig og praktisk hjælp fastholdes.